

De aardbevingen trekken een zware wissel op het leven van Groningers. Bijna een op de drie huishoudens in het Groningse gasbevingsgebied voelt zich onveilig. Bewoners kampen met stress, slaapproblemen en andere psychische klachten. Woningbezitters die willen verhuizen, krijgen hun veelal beschadigde huis niet verkocht. Dat blijkt uit woningmarktonderzoek van de Technische Universiteit Delft. Sinds de beving bij Huizinge, in 2012, behoort het Groningse gaswinningsgebied tot één van de minst leefbare regio's van Nederland. Drie op de tien Groningers willen verhuizen als de leefbaarheid niet snel verbetert, jongeren en hoogopgeleiden voorop. Dat stond te lezen in NRC Handelsblad van 22 januari 2016.

Dat zijn verontrustende cijfers. Te lang is er onachtzaamheid geweest, te vaak is er een houding geweest ontkennen van een oorzakelijk verband tussen winning van gas en het ontstaan van bevingen. Maar helaas ook van vertragen en rekken met nieuwe onderzoeken. En nog steeds gaat het veel te veel om de materiële en niet om de psychische aspecten van de aardbevingen die het gevolg zijn van de gasproductie. Wanneer het gaat om het herstellen van vertrouwen slaat de rijksoverheid de plank flink mis.

Vandaag bespreken we voor het eerst het meerjarenprogramma. Volgens de ChristenUnie zou je het goed samen kunnen vatten met *too little, too late*. Want wanneer we kijken naar de impact, de nodige aanpakken en het tempo dat nu wordt voorgestaan dan zijn we er nog lang niet. De basisvoorwaarden voor een goed akkoord zijn nog niet voldoende geborgd. We zouden de volgende metafoer kunnen gebruiken. "We boeken vanaf Schiphol een vlucht naar New York omdat we daar graag een weekje door willen brengen. Na het boeken van de reis is er niets aan de hand, we hebben netjes betaald de tickets zijn thuis afgedrukt en ook het inchecken is probleemloos verlopen. Eenmaal in het vliegtuig hebben we na de gebruikelijke instructies van het cabinepersoneel de startbaan achter ons gelaten wanneer we te horen krijgen dat we gezien de hoeveelheid getankte kerosine we hooguit een vliegbereik hebben tot Londen."

Het ontbreekt namelijk aan een financiële onderbouwing die borgt dat er voldoende middelen zijn om de plannen te waarborgen. Bestaande regelingen worden opgeschort zonder een duidelijk zicht op een vervolg. Ook een recent aangenomen motie in de Tweede Kamer verandert daar op de korte termijn niets aan. Er is hooguit afgesproken dat er dit voorjaar gekeken wordt naar mogelijke ruimte. Dat wordt dus op zijn vroegst in september 2016 bekend. En ook aan de bron van alle ellende wordt niets gedaan. Het winningsniveau blijft onveranderd hoog.

Wanneer er in een brief van de decentrale overheden in Groningen wordt gesproken van in hoge mate inhoudelijke steun voor dit programma dan is de vraag gerechtvaardigd waarom we met minder genoegen nemen. Wanneer gesproken wordt van primair vergoeden schade voor rekening van de NAM dan wel de rijksoverheid dan roept dat de vraag op wanneer niet. Onvoldoende is geborgd dat de extra kosten niet voor rekening van de regio komen. Bij elkaar gaat het dus al mis voor we begonnen zijn op het eerste blad van het akkoord.

Naast deze vragen en kanttekeningen heeft de ChristenUnie de volgende vragen over het akkoord zelf:

- Steunpunt burgers (blz. 18) Hoe wordt de toegankelijkheid hiervan voor de inwoners van de gemeente Slochteren zo goed mogelijk gewaarborgd. Eerder is een loket in het gemeentehuis ontraden. Nu lijkt het ons goed om die discussie, in ieder geval voor een spreekuur op afspraak, opnieuw te voeren.
- Er wordt gesproken van de groene en de nog te verwachten witte MPR. (blz. 21) Dat laatste kan belangrijke implicaties hebben voor het hele rapport. We vinden de doorlooptijd van dit akkoord dan ook aan de lange kant en verwachten dan ook dat er sprake is van een levend document waarin de regionale overheden volop de gelegenheid krijgen om naar bevind van

zaken en als gevolg van uitkomsten van studies te komen tot aanpassingen en heroverwegingen.

- De in het rapport als figuur 2 opgenomen kaart roept de vraag op waarom het chemiepark in Delfzijl net buiten de tweede contourenlijn valt. De risico's zijn in de beleving van de ChristenUnie fractie aanzienlijk. Dit ook in relatie met paragraaf 4.7 (chemische) industrie. (blz. 34/35)
- Volledige steun waar het gaat om de prioritering van die gebouwen waarin veel mensen samen komen zoals scholen en zorginstellingen. (blz. 28) Daarbij maken we wel een belangrijk voorbehoud. De demografische ontwikkelingen mogen niet de aanleiding zijn voor de NAM om uit kostenoverweging te makkelijk om te gaan met maatschappelijk vastgoed. De inhoudelijke keuzes horen thuis bij de schoolbesturen en de zorginstellingen.
- We hebben zorg waar het gaat om monumenten. (paragraaf 6.4) Hoe versterk je zonder afbreuk te doen aan het karakter? Naast monumenten hebben we beeldbepalende panden in onze gemeente die geen monumentale status hebben maar wel een cultuur historische of regionaal historische waarde. Is het daarom goed om alsnog te kiezen voor gemeentelijke monumenten en het aanwijzen van meer beschermde "dorpsgezichten", we beseffen terdege dat hieraan voor eigenaren ook bezwaren kunnen zitten omdat er minder mogelijk is met een pand. Van het college graag helderheid over de voor- en nadelen zodat we kunnen komen tot een juiste afweging.
- We willen er voor waarschuwen dat we ook niet een schijnveiligheid moeten creëren door het te spreken van verwachtingen in 10.000 of 100.000 jaar. Dezelfde grenswaarden worden in het rivierengebied gehanteerd. Waar het in successie in een tijdsbestek van drie jaar al twee keer verkeerd ging.
- Te vaak ontstaan er discussies over verwijtbaar handelen van inwoners door aanpassingen aan constructies en achterstallig onderhoud. Dit moeten we beter borgen. Hoe dat precies moet het onderzoeken waard. Is het hanteren van een nulmeting een goed middel om te objectiveren en welke mogelijke negatieve gevolgen heeft dit? Het voorgestelde instrumentarium onder 7.1.5 is arbitrair. Er komt een voorstel naar de Kamer voor het omkeren van de bewijslast. Dit onderdeel van het plan moet erg duidelijk zijn.

De belangrijkste vraag die nu voorligt is voor ons of we voor nu genoeg moeten nemen met een beperkt vliegbereik tot Londen of anders gezegd eerst maar in moeten stemmen met dit akkoord omdat iets beter is als niets. Want er zal ook op het gebied van wetgeving nog het nodige moeten gebeuren om voldoende juridisch instrumentarium te hebben. Veel van de haalbaarheid staat en valt ook met nog te nemen besluiten op rijksniveau. En zolang er niet gewerkt wordt aan een echte reductie van de winning blijven de risico's en daarmee ook de negatieve gevoelens zoals geschetst in het rapport van de TU Delft in volle omvang bestaan. Dit is wat de ChristenUnie betreft dan ook geen akkoord dat in beton gegoten de komende vijf jaren dienst moet doen. Wanneer het dit karakter wel heeft horen we dat graag. Het is mede bepalend voor ons al dan niet instemmen.